ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 45. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. WEDNESDAY, MARCH 10, 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. СЕРЕДА, 10-го БЕРЕЗНЯ 1976 No. 45. VOL. LXXXIII.

Генеральний прокурор Леві представив нові напрямні для Еф-Бі-Ай

Вашінгтон. Речники Білого Дому та Конгресу повідомили у понеділок, 8-го березня, що генеральний прокурор ЗСА Едвард Леві ще минулого тижня передав конгресовим Комісіям нові напрямні щодо діяльности Федерального Бюра Інвестиґації (Еф-Бі-Ай), які мають на меті запевнити, що не повторяться надужиття повновластями цією розвідчою аґенцією, виявлені протягом останніх кільканадцятьох місяців. Нові напрямні мають на меті точніше окреслити повновласті Еф-Бі-Ай щодо рослідування справ, які можуть загрожувати безпеці країни, накреслити напрямні поведінки працівників цієї розвідчої аґенції під час т.зв. акцій „дивільного непослуху" та демонстрацій, а також встановити точну процедуру, згідно з якою Білий Дім може вимагати допомоги Еф-Бі-Ай щодо перевірки осіб, які подаються на відповідальну працю у державному апараті. Критики цих напрямних твердять, що вони надто загальникові та залежні від особистої інтерпретації працівників Еф-Бі-Ай і Білого Дому. Зате деякі інші законодавці заявили, що ці напрямні „зв'язують руки" для Еф-Бі-Ай у веденні розвідчої діяльности. Передані генеральним прокурором Леві напрямні стосуються виключно Федерального Бюра Інвестиґації, бо, як відомо, кілька тижнів тому президент Джеральд Форд проголосив плян реформи та реорганізації Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей) та інших аґенцій, які займаються розвідкою за кордоном.

Тіто підтримує вмішування Куби в громадянську війну в Анґолі

Београд. — Хоча відносини між Кубою та Юґославією в минулому не були найкращі, з уваги на залежність Куби від Совєтського Союзу, проте у понеділок, 8-го березня юґославський президент Тіто, під час відвідин кубинського прем'єра Фіделя Кастра, заявив, що Гавана повелася цілком правильно, коли післала коло 12,000 своїх вояків на підтримку марксистської фракції в африканській країні Анґолі. Тіто сказав, що „всі прогресивні сили мають обов'язок допомагати Анґолі".

Коментатори вказують, що підтримка Тіта для кубинської інтервенції в Анґолі є останнім з цілого ряду кроків, якими Београд виступив проти закордонної політики ЗСА. Контрольована комуністичним урядом юґославська преса почала похвально описувати події в Північній Кореї, В'єтнамі та підтримувати Палестинську Визвольну Організацію, як також заявилася по стороні Альжирії щодо конфлікту в справі Західньої Сагари. Як відомо, Вашінгтон у цьому конфлікті підтримує Марокко. Цієї середи, 10-го березня, президент Тіто має відвідати Мехіко та Панаму. Коментатори передбачають, що він напевно критикуватиме факт, що ЗСА надалі мають контролю над Панамським каналом і також напевно в загальному буде критикувати політику Вашінґтону супроти Латинської Америки.

Неділя Православія в катедрі св. Димитрія в Картереті

Картерет, Н. Дж. (о. П. М.). — Нюйорксько - Нюджерзький деканат Української Православної Церкви в ЗСА, тут відзначить Торжество Правдивої Віри в катедрі св. Димитрія в Неділю Православія, 14-го березня ц. р. Архиєрейською Вечірньою Відправою. Усі неділі всі православні християни скріпять перемогу над єрессю, яка відкидала шанування ікон вірними Церкви Христової. Вечірню Відправу відслужить Архиєпископ Марко в сослуженні духовенства деканату і з участю церковних хорів св. Вознесіння з Кліфтону, Н. Дж. під керівництвом о. О. Головацького і місцевого — св. Димитрія — під керівництвом Д. Зазворського. Святкування почнеться о год. 5-ій вечора процесією Катедральних іподияконів і вівтарних хлопців з різних парафій деканату, які супроводитимуть Владику Марка до катедри з його архиєрейського дому. В Катедрі Владику зустріне духовенство на чолі з деканом митр. прот. Богданом Железняком. Проповідь під час Вечірні в українській і англійській мовах виголосить Архиєпископ Марко. Після Вечірньої Відправи відбудеться прийняття учасників, яке приготовить жіноцтво катедри в українському громадському Осередкові св. Димитрія. Прийняття попередить доповідь проф. І. Коровицького про дослідження і розвиток Православія, особливо українського, за останніх півстоліття. Комітет для відзначення св. Православія: почесний голова Владика Марко, дієвий голова — прот. Петро Мелех і секретар — о. Іван Наконечний, запрошує всі деканальні парафії до численної участи.

Появився друком „Денник Начальної Команди УГА" і „Суд над ген. Тарнавським"

Ню Йорк. — У Видавництві „Червона Калина" появилася 326-сторінкова книжка „Денник Начальної Команди Української Галицької Армії" та „Суд над генералом Мироном Тарнавським". 12-сторінковий Вступ від Видавництва з'ясовує, чому те Видавництво, що його місією було і є видавати військово - історичну літературу, рішилося видати ті документи, дармащо в них чимало доказів на невтішні відносини і явища в нашої Визвольної війни, які й причинилися до нашої програ. В-во вказує на проголошені документи саме як важливі причинки до новітньої історії України, залишаючи історикам і публіцистам - аналітикам їх оцінку. Подано історію, як вдалося врятувати ті рідкісні історичні документи, що попали були разом з цілим архівом УГА в руки большевиків. Книжка з технічного боку чепурно видана, склад з Української друкарні „Гартур в Чікаго", Noble Offset Printers, у твердій обкладинці. Датована роком 1974, але насправді — з різних технічних причин — появилася щойно тепер, у березні 1976.

Ціна — $10.00; замовляти: „Червона Калина" Р. О. Box 507, Church Street Sta., Ne York, N. Y. 10008.

ЕКЗЕКУТИВА УККА ПРИЙНЯЛА ПЛЯН XII КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

РОЗГЛЯНУЛА АКТУАЛЬНІ УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ У ВАШІНҐТОНІ, НА МІСЦЯХ І В ЦЕНТРАЛІ УККА

Ню Йорк, Н. Й. (УККА). — В суботу 6-го березня 1976 відбулося в Українському Інституті Америки пленарне засідання повної Екзекутиви УККА, в якому взяло участь 25 членів Екзекутиви та 10 членів Політичної Ради. Зборами проводив екзекутивний віцепрезидент Йосип Лисогір, який візвав присутніх повстанням з місць та одно - хвилиною мовчанкою вшанувати бл. п. Миколу Понеділка. Після відчитання протоколу з попередніх зборів секретарем Екзекутиви УККА Богданом Казанівським, почато властиві збори.

На терені Вашінґтону

Звіти розпочав президент УККА проф. Лев Е. Добрянський, який порушив низку справ, зв'язаних з його діяльністю у Вашінґтоні.

Президент Форд відмовився видати окрему проклямацію з нагоди 22-го січня та річниці проголошення незалежности України, мотивуючи це, що т. зв. „екзекутивний привілей" він може вживати у „надзвичайних випадках". Проф. Л. Добрянський повідомив, що Білий Дім одержав понад 500 листів та телеграм з проханням до президента Форда проголосити таку проклямацію.

Хоча президент Форд заявив, що слово „детант" усувається з офіційної термінології американського уряду, американська політика супроти СССР залишається далі без змін.

Відзначення 22-го січня в Американському Конгресі відбулося імпозантно з участю українського православного єпископа Константина з Чікаго, що відмовив спеціальну молитву в наміренні українського народу. Багато конгресменів і сенаторів внесли спеціальні заяви з нагоди Дня Української Незалежности.

В Конгресі зголошено нову резолюцію конгресмена Флада в Палаті Репрезентантів і сенатора Баклі в Сенаті) в справі 200-річчя Американської Незалежности, яка нав'язує до російсько-імперіялізму з відношенні до неросійських народів та теперішньої експансивної політики Москви у світі.

Державний Департамент повідомив одну Конгресову Комісію, що американський уряд зробив в справі звільнення Леоніда Плюща та про дальші його заходи в справі звільнення Валентина Мороза на базі офіційних контактів між урядами ЗСА та СССР. Зроблено пропозицію, щоб українські історики звертаються до своїх товаришів — американських істориків, щоб вони домагалися звільнення В. Мороза.

Далі, проф. Л. Добрянський повідомив, що за старанням сен. Дж. Л. Баклі вдалося одній українській родині спровадити сина з України. Сен. Баклі буде одним з промовців на XII Конгресі УККА та одержить „Шевченківську Грамоту Волі". Він теж пропонує, щоб таку грамоту надати теж конгресменові Едвардові І. Качові з Ню Йорку. Проф. Добрянський далі звітував про справу членства УККА у ВАКЛ, програму „Тижня Поневолених Народів", та його розмови з офіційними представниками в справі встановлення американського консуляту в Києві.

УНФонд і успіх Відділів та Головної Канцелярії, особливо її Директора

Мґр Уляна Дячук, касир УККА, склала докладний звіт зі збірки УНФонду в 1975 р., яка принесла $133,140.50, та є другою з черги щодо висоти суми УНФонду за ввесь час його існування. На цю суму зложили $114,394.50 індивідуальні платники, $16,952 організації та $1,794 з інших приходів. Крім того, на передплату „Українського Квартальника" і книжки прибуло $4,103.38, та з банкових відсотків $8,103.28, що разом дало $145,402.16 приходу в 1975 р. П-і Дячук також подала докладний звіт розходів, включно з видатками на Дім УККА-СУА.

Екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко звітував також про минулорічний фонд та інші справи, зв'язані з діяльністю УККА. Він твердив, що успіх збірки УНФонду належить в першу чергу Відділам УККА та поодиноким збірщикам. Головна Канцелярія УККА вжила всіх можливих метод для успішности збірки, як висилання спеціяльних закликів, обіжників, листів та телефонічних розмов. Він поставив як примір Відділи УККА у Філадельфії та Нюарку-Ірвінгтоні, які перевищили свої збірки в останньому році. П. Базарко особливо відзначив дуже успішну працю щодо збірки УНФонду

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД ПРИЗНАЧИВ НОВУ СПЕЦІЯЛЬНУ АСИСТЕНТКУ ДЛЯ СПРАВ ЖІНОК

Вашінгтон. — У понеділок, 8-го березня, президент Джеральд Форд призначив Джін М. Голм на пост його спеціяльної дорадниці для справ жінок. Нова дорадниця Білого Дому — це колишній генерал-майор військового летунства ЗСА, яка від 1965-го до 1972-го року командувала всіми жіночими відділами тієї частини американських збройних сил. Джін Голм займе місце Патриції Салліван Линд, яка залишила пост дорадниці Білого Дому для справ жінок, щоб перебрати пост заступниці асистента державного секретаря.

Визначне досягнення нашого письменника

Торонто. — Від Управи Спілки Українських Журналістів Канади, отримуємо вістку, що книжка нашого письменника й журналіста Миколи Приходька вийшла саме тепер 500.000' тиражем на книжковий ринок Канади й Америки, під назвою „GOOD - BYE SIBERIA" у „pocket book" виданні, що вперше вдалося тут нашому українському авторові. Книжка має 346 стор. друку. На обкладинці спереду сибірський в'язень, розп'ятий на хресті з колючого дроту і напис: "A magnificent, generation - spanning tale". На зворотній обкладинці — український краєвид з соняшниками і докладніщою оцінкою книжки. В основному ця новеля побудована на оригіналі відомої книжки автора „Далекими дорогами", що мала великий успіх серед наших читачів.

Довідуємося також, що нова книжка Миколи Приходька „Історія Нового Канадійця" є тепер у процесі перекладу на англійську

В ЗСА переховуються понад 60 воєнних злочинців - твердить Сімон Візенталь

Ню Йорк. — Сімон Візенталь, голова Жидівського документаційного центру у Відні, який більшу частину свого життя присвятив розшукам за нацистськими воєнними злочинцями і відіграв важливу ролю у перехопленні Адольфа Айхмана в Арґентині, заявив у понеділок, 8-го березня, що мабуть його організація до кількох місяців матиме точні докази проти 62-ох згоданих нацистських злочинців, які тепер проживають в ЗСА. Промовляючи в Барух коледжі в Мангаттані, Візенталь сказав, що він вже має адреси тих 62-ох осіб та обвинувачення проти них, зложені під присягою. Крім того, Уряд ЗСА виявив бажання співпрацювати з Жидівським документаційним центром. Минулого тижня Візенталь відбув нараду з рядом чільних сенаторів і конгресменів в справі розшуків воєнних злочинців. У промові Візенталь заявив, що справа притягнення цих злочинців до судової відповідальности має „міжнародний характер". Він також сказав, що світ мусить пам'ятати про злочини нацистів, зокрема про вбиття мільйонів жидів, щоб знову не міг прийти до влади Адольф Гітлер.

Конґрес італійських соціялістів висловився за співпрацею з комуністами

Рим. — В неділю, 7-го березня ц.р. тут закінчився Конгрес Соціялістичної партії Італії, яка була спричинником упадку і довготривалої урядової кризи уряду, очолюваного політиком християнських демократів Альдо Моро. Ще минулого тижня перед початком конгресу, лідер Соціялістичної партії Франческо де Мартіно відкидав можливість співпраці з комуністами, обіцюючи навіть, що соціялісти приступлять до сформованого тільки з християнських демократів уряду, одначе він не сподівався, що 865 делеґатів, які брали участь в конгресі, більшістю голосів відкинуть пропозиції співпраці з теперішнім урядом і вимагатимуть нав'язання тісніших зв'язків з Комуністичною партією з якою соціялісти на базі т.зв. „історичного компромісу" бажають ділитись владою, творячи один блок проти християнських демократів.

Покищо нема ще офіційної реакції Центрального Комітету Компартії Італії на запропоновану пропозицію, але вони віддавна старалися за таку домовленість. Соціялістична партія є третьою найбільшою партією в Італії і в останніх виборах здобула 12 відсотків усіх голосів. Найновіші вістки з Риму про „сданняння" двох лівих угрупувань, викликали деяке занепокоєння у Вашінґтоні, бо становить загрозу для Атлянтійського Оборонного Пакту (НАТО) і Европейської Господарської Спільноти.

Жінка Мао Тсе-тунґа відіграє ключеву ролю в ідеологічній боротьбі в Китаю

Пекін. — Чіянґ Чінґ, дружина предсідника і фактичного керівника Китайської Народної Республіки Мао Тсе-тунга, яка була фактичним керівником так званої „культурної революції" в Китаю в роках 1966-1969, відіграє сьогодні ключеву ролю у форотьбі прихильників Мао Тсе-тунга проти колишнього заступника прем'єра Тенг-Гсіао-пінга і його політики. Ворожнеча між Тенгом і панею Чінг триває ще з часів „культурної революції", в часі якої Тенга було відсунено від керівних постів в партії за „капіталістичні нахили" і тенденцію до зміни політичного курсу в Китаю. Західні спостерігачі вважають, що пані Чінг має великий вплив на 82-річного Мао Тсе-тунга. В четвер, 4-го березня орган Компартії Китаю, щоденник „Женьмінь Жібао" опублікував нові „обвинувачення" супроти Тенга і його групи, а це означає, що ідеологічна війна в Китаю безперервно продовжується. Враховуючи вік Мао Тсе-тунга, в Китаю поширюються спекуляції, що пані Чіянг Чінг намагається перебрати владу після смерти чоловіка.

Цієї неділі в Карнеґі Голл співатиме Наталія Худа-Гусяк

Ню Йорк. — У неділю, 14-го березня, у престижевій залі Карнеґі Голл співатиме українська співачка, меццо-сопрано Наталія Худа-Гусяк, яка виступить з Оперною оркестрою Ню Йорку, що нею диригуватиме Ева Квелер. Тоді буде поставлена рідко виконувана опера Ґастана Доніцетті „Джемма ді Верґі". Наталія Худа-Гусяк співатиме з такими видатними солістами Метрополітальної опери, як сопраном Монсеррат Кабає, барітоном Люї Квіліко та басом Павлом Плішкою, співаком українського роду.

Меццо-сопрано Наталія Худа-Гусяк

Наталія Худа-Гусяк закінчила „Мангеттен Скул оф Мюзик", де студіювала в Ровз Вемптон. Вона також співала з Еленор Стібер, а тепер нав'язала співпрацю з Томою Гриньковим, відомим українським концертовим піяністом. Меццо-сопрано Гусяк успішно виступала в оперних виставах і концертах у Ню Йорку та інших містах ЗСА. Пі останні виступи з Оперною оркестрою Ню Йорку, як протеже диригентки Еви Квелер, мали великий успіх.

Наша співачка та піяніст Тома Гриньків в недалекому майбутньому плянують дати низку спільних концертів для популяризування української клясичної музики.

„ДО ЛЮДСТВА — СЛОВО З НЕВОЛІ"

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР) — На Захід продістався новий самвидавний 15-сторінковий есей, пера киянина Л. Запорожця, написаний в грудні 1975 року п. н. „До людства — слово з неволі", в якому автор перестерігає Захід перед небезпеками совєтської тоталітарної експансії і одночасно закликає „радянських високих державних діячів ... переборити традиції і важкі ритми минулого" та змінити дотеперішній руйнацький курс „заки ще не є зовсім пізно". Стилем автор нагадує якоюсь мірою О. Бердника, а змістом перегукується з О. Солженіциним, виступаючи з позицій віруючої людини, яка відчуває в собі певне місійне послання. У програмовому відношенні Запорожець виявляється людиною радше „правих поглядів", вбачаючи все лихо совєтської системи у скасуванні приватної власности. Він засуджує диктатуру партії, терор КГБ, Леніна, що його називає „сином Росії" і т. п.. Широкий витяг з того „Слова з неволі" передамо окремо згодом.

Ізраїль і американські жиди протестують проти продажу зброї для Єгипту

Вашінгтон. — Ізраїльський уряд, як також лідери жидівських організацій в ЗСА, запротестували проти продажу американським урядом новочасних літаків і іншої зброї, головно далекобійних гармат, протилетунських ракет і базук Єгиптові. Бурю протестів викликало повідомлення Білого Дому, що уряд ЗСА думає скасувати ембарґо на продаж зброї не тільки для Єгипту, але також для інших арабських держав. В окремих поодиноких жидівських кругах організацій говориться, що будуть вжиті всі заходи, щоб Адміністрація Форда зрезиґнувала з цього проєкту, або щоб бодай запевнила, що крім літаків нічого більше з модерної зброї не буде передано Єгиптові. Одним із засобів натиску на Білий Дім мало би бути припинення дотацій на виборчий фонд Форда від всіх жидівських організацій і людей жидівського роду. Макс Фішер, один з видатних збірщиків виборчого фонду в стейті Мічіґен, який являється також неофіційним посередником між Білим Домом і жидівськими лідерами, стрінеться з Президентом в середу, 10-го березня, щоб переконати Форда, що продаж літаків для Єгипту під теперішню пору може значно пошкодити його виборчій кампанії і відтягнути жидівські голоси в часі виборів в листопаді ц.р.

Сенатор Генрі Джексон, кандидат на президента з Демократичної партії, виступаючи на Флориді у вівторок, 9-го березня заявив, що продаж під теперішню пору військового виряду для Єгипту є цинізмом і небезпекою для миру.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ДЕ ЖИВ В АМЕРИЦІ АДАМ КОЦКО

У літературно - науковому тижневику „Неділя", ч. 25 і 26 з 1-го липня 1911 р., який появлявся тоді у Львові під редакцією Ярослава Весоловського, на титульній сторінці поміщено світлину Адама Коцка під наголовком „В сумні Роковини". Під світлиною видніє такий підпис: „Жертва боротьби за український університет у Львові". А далі таке пояснення: „Знимка з часу, як покійний Адам Коцко після університетських заворушень у 1907 р. покинув Галичину та проживав звичайним робітником в Канаді".

З інших джерел довідуємося, що Адам Коцко мав також перебувати в ЗСА. Всіх, хто мав би якібудь інформації про перебування Адама Коцка на північно-американському континенті, просимо надіслати на адресу UVAN, 456 Main Str., Winnipeg, Canada.

Відділ Суспільних Наук УВАН

У ВІНДЗОРІ, ОНТАРІО, ПОМЕР ІВАН ВАХНА

Віндзор, Онт. — Тут у вівторок, 24-го лютого, у Ґрейс шпиталі помер на 67-му році життя Іван Вахна, перший із 15-ох дітей Анни Вахни та св. п. Теодозія Вахни, що відійшов у вічність. Св. п. Іван Вахна залишив сина Дениса та дочку Елейн, трое внуків, всіх сестер і шістьох братів. Похорон відбувся в п'ятницю, 27-го лютого, з церкви св. Роси на цвинтар св. Альфонза. Кілька років тому появилася публікація про приїзд родини Вахна до Канади в 1896-му році. Автором публікації була Мері Паксімадіс.

ВЕЧІР „МУЗИКИ, ПІСНІ І СЛОВА"

Ню Йорк. — Заходами Управи І-го Відділу СУА тут в суботу, 13-го березня ц.р. о год. 4-ій по полудні в Літературно - Мистецькому Клюбі, при 149 2-га евеню відбудеться Вечір музики, пісні і слова у програмі якого візьмуть участь: учні Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької, Лариса Магун-Гурин — сопрано, при фортепіяні О. Куйбіда, Оксана Гавриляк і Марта Мачай — фортепіян, Стефан Шкафаровський — бас, Ансамбль „Промінь" під керівництвом Богданни Волянської, Марта Вацик і Богдан Андрусишин — дует при супроводі гітар. Дохід з вечора призначений на стипендії для української молоді у Бразилії; вступ: 3 доляри для дорослих, молодь 1 доляр.

ПАНЕЛЬ В ІРВІНГТОНІ

Ірвінгтон, Н.Дж. — „Еволюція устрою УККА в питанні активізування української громади", буде темою панелю в Ірвінгтоні, який відбудеться тут в суботу, 20-го березня ц.р. в Українському Народному Домі, 140 Проспект евеню, що його організує місцевий Відділ УККА. Учасники: Референт — ред. Зенон Снилик; кореференти — ред. Ярослав Гайвас, мґр Роман Ільницький і проф. д-р Євген Федоренко. Модератором панель буде д-р Теодозій Крупа. Початок год. 6.30 вечором.

КОНЦЕРТ С. і Р. РУДНИЦЬКИХ

Філадельфія, Па. — Спільний концерт піяніста-віртуоза Романа Рудницького і оперної співачки сопрано Сузанни Рудницької відбудеться в суботу, 20-го березня ц.р. в Авдиторії Мелровз, Олд Йорк Ровд і Мелровз евеню, о год. 7-й вечором. Концерт влаштовує Українське Співоче Товариство „Кобзар". В програмі концерту твори: Массенета, Вебера, Шопена, Моцарта, Равеля, Ліста та Антона Рудницького.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нецікаві вибори

Цьогорічні президентські вибори і правибори в різних стейтах, які саме тепер йдуть, щоби визначити популярність кандидатів та пропорційне число делеґатів на партійні конвенції, заактивізували політично тільки невеличкий відсоток широкого американського суспільства. Можна сміливо твердити — і погодитись у цьому з деякими поважними американськими пресово - телевізійними коментаторами, — що загал американських громадян, без уваги на раси й етнічні групи, — залишається байдужним. Загал не бере участи у правиборах, і коли не зміниться атмосфера, то й у дні виборів 2 листопада ц.р. буде в цьому році неприявних більше як раніше.

Причиною цієї млявої атмосфери і цих охлялих настроїв є, мабуть, однаково брак видатних індивідуальностей між кандидатами обох партій та брак запальних актуальних проблем, які електризували б суспільство. На американському суспільстві все ще тяжать дві болючі справи: перша за американської історії воєнна програ — програ у В'єтнамі, Ляосі й Камбоджі, — та Вотерґейтський скандал. Лише майбутні історики зможуть вирішити, скільки справедливого було в діях Конґресу, який відмовився від допомоги вільному Південному В'єтнамові в останній стадії комуністичної агресії, та скільки справедливого було в пристрасній кампанії проти кол. през. Р. Ніксона у зв'язку з безумовно жалюгідною історією Вотерґейту. Проте ці дві минулі події все ще погано відбиваються на настроях широких кіл американського суспільства, відштовхуючи їх взагалі від активности.

Сьогодні трудно ще будь-що передбачати, які будуть висліди правиборів, хто з двох республіканських кандидатів — Джералд Форд чи Роналд Ріґен — залишиться переможцем, хто з-посеред аж 5-ох теперішніх демократичних кандидатів буде обраний на конвенції Демократичної партії, чи — вірогідно — шостий кандидат Гюберт Гомфрі, який тримається в тіні. Але можна зважитися на здогад, що хто б не став новим президентом Америки — це не внесе поважної зміни ні на внутрішньому ні на закордонному відтинку її політики. І це, мабуть, головна психологічна причина байдужности широких кіл американського суспільства.

Ще одна нагода

В кінці минулого тижня Леонард Гармент, представник З'єднаних Стейтів в Комісії Об'єднаних Націй для людських прав, знову вніс резолюцію, яка закликає усі держави проголосити загальну амнестію для політичних в'язнів. І хоча минулого року тодішній амбасадор ЗСА до ОН, Деніел Мойніген, був змушений відкликати подібну резолюцію, представлену Генеральній Асамблеї ОН, бо комуністичні держави та країни „третього світу" зголосили до неї такі додатки, які цілком змінили б її первісну ціль, то спроба ЗСА ще раз видвигнути справу політичних в'язнів на цьому міжнародному форумі все одно позитивна, не зважаючи на її успіх чи невдачу.

Сам факт, що Америка вже другий раз висуває пропозицію загальної амнестії для політичних в'язнів є позитивним явищем, бо досі цю справу переважно видвигали комуністичні країни, закидаючи облудно іншим державам нібито „переслідування інакомислячих". Москва, Гавана і т. д. досі використовували форум Об'єднаних Націй, особливо Комісію для людських прав, в якій домінують комуністичні держави та країни „третього світу", щоб представити себе як оборонців людських прав і в такий спосіб відвернути увагу світу від факту, що власне комуністичні режими є найбільшими порушниками людських прав, — за прастарою тактикою злодіїв, що кричать „лови злодія". Щойно минулого року тодішній амбасадор ЗСА до ОН, Деніел Мойніген, почав говорити комуністам правду в очі та в Генеральній Асамблеї вніс резолюцію, яку СССР і його сателіти послабили своїми додатками настільки, що Уряд волів цілком відкликати її.

Зголошення нової резолюції минулого тижня дає Америці нову нагоду представити перед світом правду про жорстокий совєтський режим та про дійсну ситуацію в інших комуністичних країнах. Хоча Комісія ОН для людських прав розглядатиме цю резолюцію щойно під час її наступної сесії і хоча існує можливість, що опанована комуністами Комісія тієї резолюції не схвалить, то американський представник Леонард Гармент все одно матиме нагоду на засіданнях Комісії представити всі жахіття совєтських в'язниць, концтаборів і закладів для умовохворих, покликаючись на існуючі документи, між ними на зізнання Плюща.

Я. Гайвас

ДЕ ПРОФУНДІС

II

Як ясно виходить з призбираних і опублікованих фактів, боротьбі совєтських органів з церквою і вірними сприяє російська православна церковна ієрархія. Можливо, що бувають у цьому відношенні винятки, що потверджували б факти усування й переслідування священиків і єпископів, але в загальному це є незаперечний факт. Показовим є опис синоду єпископів в 1961 р., поданий очевидцем. Ось що говорять деякі винятки з його опису: „За ними (єпископами — прим. автора) стояв дуже малий стіл, за яким сиділо три цивілі. Вони були добре знані єпископам. Вони мали місцевих помічників у кожній дієцезії — спеціяльних репрезентантів департаменту релігійних справ. Ці репрезентанти в дієцезіях поводилися тероризуюче й невблаганно. Вони мали владу „зв'язувати й розв'язувати", усувати священиків з парафій та позбавляти їх сану... Вони сиділи ззаду, але їх очі дослівно просвердлювали єпископів, обернених до них плечима... Вони прийшли сюди, щоб самою своєю присутністю присилувати єпископів до уступок церкви та до самого нищення церкви... Їх лиця були серйозні. А чи єпископи будуть повністю послушні? А чи не виступить якийсь фанатик і не скаже промови в обороні єпископських і священичих прав?" (ст. 44). І далі: „...Шишкін скомпонував промову, що її мав виголосити тепер Пімен..." А хто ж це такий Шишкін? Помер він в 1965 р., а протягом свого життя записався численними подвигами в службі Совєтів на знищення церкви й релігії. Колись співробітник горезвісного Ніколая Платонова, „митрополита" „живої церкви", який, виконавши в ній і при її допомозі завдання совєтських органів, опісля взагалі заперечив існування Бога і церкви. Згодом Шишкін став начальним редактором „Журналу Московської Патріярхії" і „довіреною особою, висиланою на часті закордонні місії" — (ст. 46). А ось як виносили рішення на Соборі, що їх опісля названо „одноголосними": „О год. 6-ій вечора митрополит Філарет з Києва похапцем прочитав три сторінки друкованих резолюцій, яких ніхто не бачив перед тим... Митрополит Нікодим закликав прийняти їх, одначе цьому негайно спротивився Лоський (один з нечисленних делеґатів з-за кордону. — Прим. автора). Нікодим нібито зробив уступку, заявляючи, що текст був „прийнятий більшістю". Тим не менше пресові публікації обстоювали одноголосність, а Лоському взагалі не дано змоги побачити текст. Коли ж до нього нарешті дано доступ делеґатам 6-го червня, він знову був змінений" (ст. 54)). Коли дотепер будь-хто мав сумніви щодо повної співпраці Філарета з большевицьким режимом і поліційними органами, довше тих сумнівів мати не може.

Московська православна церква з особливою заїлістю переслідує будь-які прояви відродження українського православ'я та хотіла б за всяку ціну знищити Українську Православну Церкву в світі, знаючи, що скорше чи пізніше ця Церква причиниться до такого відродження. Собор російської православної церкви в 1971 році, в монастирі св. Трійці у Загорську під Москвою, намагався добитися цього. Та не вийшло. Крім цього той собор славний ще й присутністю на ньому Ватиканської делеґації на чолі з кардиналом Віллебрансом та мовчанкою цієї делеґації, коли Собор „канонічно" ліквідував Українську Католицьку Церкву в Україні і цілому СССР.

Католицизм у СССР

Українці католики подвійними шляхами задоволяють свої релігійні потреби. Одні з них, там, де це можливо, відвідують Служби Божі в римокатолицьких костелах, інші беруть участь у підпільних діяннях Української Греко-Католицької Церкви. Не зважаючи на скрайні міри большевицького апарату, серед яких на першому місці переслідування й терор, дотепер діє на терені СССР, очевидно в першу чергу в Україні та на її західних землях, 200-300 українських католицьких священиків (ст. 109). Вістки, що приходять неофіційними дорогами звідти, підкреслюють поповнювання священичого сану новими кандидатами та існування нелеґальних монастирів, в першу чергу жіночих.

Війну на тотальне знищення виповіла большевицька влада католицькій церкві відразу після большевицького перевороту, а в половині 30-их років вона її розгромила (ст. 206). Між іншим, відомі своєю трагедією масові могили у Вінниці виявили непропорційно високе число католиків там, де це можна було зідентифікувати, які відносно густо заселювали південно-західні терени тодішньої підсовєтської України.

Як в Україні, подібно і на Білорусі, намагаються большевики дощенту знищити католицизм. Коли в 1945 р. було на Білорусі біля 80 католицьких церков, то вже в 1965 році лишилось тільки 25. В той самий час, коли Москва нібито „ліберальною" політикою намагалася підкорити собі православну церкву, католицьку нищила безпощадно. Все таки як серед клиру, так і серед католицьких віруючих стверджено дуже мало проявів компромісів з большевиками.

Зовсім окремим явищем є католицькі церкви в Литві і Латвії. В обидвох цих маленьких країнах Москва зму

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Сосновський

ВЧОРА І СЬОГОДНІ

Промова на Шевченківському святі в Ірвінгтоні 1974 року

(2)

„Тарас Григорович прочитав мені свої ненадруковані вірші. Страх огорнув мене... Я побачив, що Шевченкова муза роздирала заслону народного життя. І страшно, і солодко, й боляче, й привабливо було туди заглянути!!! Поезія завжди йде попереду, завжди відважується на сміливе діло, її слідами йдуть історія, наука та практична праця... Тарасова муза прорвала якусь підземну гать, уже кілька віків замкнену багатьмома замками, припечатану багатьмома печатями, засипану землею, навмисно заораною і засіяною, щоб сховати для потомства навіть пам'ять про місце, де є підземна порожнеча. Тарасова муза ввійшла в цю порожнечу із своїм невгасимим світильником і відкрила за собою дорогу і сонячному промінню, і світлому повітрю, і людській цікавості. Легко було входити в це підземелля, коли повітря туди дістається; але яка людська сила може встояти проти вікових випарів, що вбивають в одну мить усі сили життя, що гасять усякий земний вогонь;.. Однак поезія не злякається ніякого згубного випару, якщо вона — справжня поезія, і не погасить її світильника ніяка історична або моральна вуглекислота; цей бо світильник горить нетлінним вогнем -- вогнем Прометея..."

Ми знаємо, яка доля зустріла Поета за те, що він поважився „роздерти заслону народного життя", „прорвати підземну гать". Тюрма, заслання, довголітня служба в армії - каторзі без права писати і малювати, зруйноване особисте життя і смерть в силі віку, на 47 році життя, коли стільки ще оставалося до зроблення, коли стільки задумів і плянів було насильно перервано... „Караюсь, мучусь, але не каюсь", — заявляв Поет у найважчі хвилини свого життя, байдужий до своєї долі, до того, де він буде жити і де йому доведеться померти, і до того, „чи хто згадає, чи забуде мене в снігу на чужині".

Його лякала тільки доля його батьківщини — України. Він боявся, що „Україну злії люди присплять, лукаві, і в огні її, окрадену, збудять". Доля України стала часткою його власної долі, ввійшла цілком в його долю. Не дивно, отже, що Шевченко поставив свою знедолену країну вище за все на світі, вище „святого Бога".

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що проклену святого
Бога,
За неї душу погублю!

Своїм власним життям Поет доказав, що ці слова не були тільки поетичною фразою, що він в це вірив і відповідно до цієї віри і безграничної любови до батьківщини провів усе своє життя.

Того роду самопосвята і готовість на суцільну жертву життя не могла не полонити почувань народу, для якого Шевченко став „світильником", „пророком", „провідником" і врешті й „батьком". І це не тільки для своїх сучасників він таким став. Таким сприймали його чергові покоління — аж до наших днів, шукаючи в його прикладі і в його поезіях надхнення і сили перетривати найважчі труднощі.

Яскраво і до глибини душі болюче вказав на це сучасний наш поет Михайло Осадчий в одному зі своїх тюремних віршів, довідавшися в тюрмі про народження свого сина, якого названо Тарас.

Син народився, а я
мов не живу,
Гнию безкрило під трьома
замками.
Столипінський вагон —
і на Мордву:
Святий Петро важку
відчинить браму.
Чи я один? Ішли
мільйони нас
На Кос-Арал,
за Соловецькі стіни.
Священним ім'ям сина
України
Ввійшов у світ і наш
малий Тарас.

Чи може бути кращий образ зв'язку поколінь — дідів, батьків і внуків, того зв'язку, що його не в силі затерти час, недоля національна і трагедія особиста?

Як перед сторіччям, потрібний нам Шевченко сьогодні в умовах, що так нагадують часи, серед яких йому доводилося жити і діяти. Це прекрасно відчувають широкі маси українського народу в Україні і за її кордонами, серед яких постійно живим є культ Шевченка. Не є ніяким припадковим явищем, химерою це, що рік - річно українська молодь, українські студенти в Києві особливо урочисто відзначують Шевченківські роковини. В атмосфері поліційного терору режиму, який забороняє будь - який вияв вільної української думки, коли найменше намагання виступити в обороні прав українського народу грозять довголітнім ув'язненням і засланням, подібно, як це було в царську добу, є цілком природним, що уми і серця українських патріотів звертаються до Шевченка, до його поезій, шукаючи там відповіді на складні питання нестерпної дійсности.

Вислів цьому дав інший ув'язнений поет сучасної України Анатолій Лупиніс, який 22 травня 1971 року читав біля пам'ятника Шевченкові в Києві свого вірша, присвяченого Шевченкові:

Тарасе, батьку, підніми
голо,
Поглянь на свою неньку
Україну.
Немало зим і весен
відгуло,
І пил покрив
прабатьківську руїну,
Кривавий пил,

Ні, ні, не спали ми,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

АТОМОВЕ СЕРЦЕ

Від 1945 р., коли на японське місто Нагасакі скинуто атомову бомбу, від якої згинуло 120,000 людей, сріблово - біла речовина плютоній стала апокаліптичним символом жаху.

Сьогодні ту речовину біоінженери хочуть використати для погону зужитого серця.

Популярні в останнім часі, вирощувачі (підсилювачі) ритму серця, або т. зв. „пейсмейкери" одержують погін з електричної ртутної мікробатерії, яка, на жаль, вистачає лише на приблизно 2 роки. Для її виміни пацієнт мусить кожноразово піддатися операції.

Великим поступом в тому напрямі слід вважати заступлення ртутної батерії літієвою, яку впровадив перший раз 1971 р. німецький хірург з Бонну д-р Герман Дітріх Функе. Вона є устаткована мікро - регулятором електричного струму, що регулює зужиття електричної енергії залежно від потреби організму. У висліді літієва батерія вистачає не на 2, а на 5 років. Дальшим етапом в ділянці розвитку підсилювачів ритму серцевої помпи становить впровадження атомового погону в формі 150-міліграмової капсулі плютонію, що величиною дорівнюється коробці від сірників. Перший атомовий підсилювач „вмонтував" на грудях собаки д-р Сидней Левіцкі, хірург Національного Інституту Здоров'я в Баттесді, Мериленд. Рік пізніше французький, серцевий хірург перевів той самий забіг на організмі 50-літньої жінки в паризькім шпиталі Бруссе.

Критики атомового погону вбачають небезпеку радіяції для організму людини, але на думку атомових та медичних спеціялістів доза радіяційного випромінювання впродовж одного року дорівнюється приблизно радіяційній дозі одного рентґенівського пересвітлення. Покищо, атомовий підсилювач ставить свої перші кроки і мабуть не більше, як 100 людей на світі носить його під шкірою на грудях в титанієвім ущільненні.

В 1971 р. восени відбувся в Гамбурґу міжнародний Конґрес хірургів, на якім серцеві спеціялісти передбачали, що за приблизно 10 літ людина завдасть нищівного удару серцевим недугам винаходом штучного серця з атомовим погоном.

Згідно зі заявою д-ра Теодора Купера, директора Національного Інституту Здоров'я в Ваттесді, Мериленд, таке серце вже споруджено і воно перейшло навіть перші експериментальні проби на живому організмі теляти.

Вщіплення штучного серця перевели хірурги з Гарвардського університету і воно впродовж 5 годин постачало кров в його кровобіжну систему без жадної шкоди для його організму. По „відмонтуванні" штучного серця, вставлено йому його оригінальне серце, з яким воно живе досьогодні. Штучне серце має дещо більший об'єм та силу тиску за природне, зате вагою воно вдвічі більше. Воно є устатковане мініятюрним компютором, що робить його дуже чутливим та регулює його працю залежно від потреб організму. Між іншим, воно реагує на найменші звуження кровоносних судин, зумовлені, напр., впровадженням до організму ліків.

Коли штучне серце вже готове до перещіплення, — його атомовий погін вимагає ще багато праці та розвитку в напрямі його мініятюризації.

Основу сьогоднішнього атомового погону становить камера з 50-грамовою дозою плютонію 238 та мініятюрний паровий рушій. У висліді розпаду плютонію, витворена теплова енергія вирощує, в замкненім кругообігу, пару для погону парового рушія та ґенератора. Цей силовий пристрій дорівнюється величині термосу, та покищо не надається до перещіплення під шкіру людського організму. Але всі дані вказують на те, що в найближчих 5 літах його буде можна зменшити до величини електричної жарівки. Обчислюють, що штучне серце враз з атомовим погоном буде готове до вжитку на початку 1980-их років.

На основі переведеної статистики, запотребування на атомове серце у світі незвичайно велике. Сама тільки Північна Америка буде потребувати річно від 15,000 100,000 таких серць, залежно від їх ринкової ціни.

На жаль, виглядає, що атомове серце не буде доступне для кожної людини, щонайменше в перших кількох роках, коли його ціна буде дорівнюватися, консервативно говорячи, $50,000.

Виявляється також, що найбільшою проблемою у виготовлені довір'я гідного атомового серця становить не так мініятюризація його погону, як забезпечення внутрішніх стін обох його комор та вентилів перед творенням сціпів крови. Цю небезпеку серцеві спорудники мають надію усунути відповідним добором синтетичного матеріялу з родини дейкронів.

Джон Б. Джексон

КРАЇНА КРАСИ І ШРАМІВ

ІНДУСТРІЙНО ЗДЕФОРМОВАНИЙ КРАЄВИД

Трохи більше як 100 літ тому американський краєвид почав віддзеркалювати нову концепцію суспільства. Поступово відкинено старогрецьку концепцію людини як політичної істоти і члена своєї спільноти, а замінено її поглядом, що люди — це або робітники, або продуценти. Ця зміна погляду невідхильно спричинила зміну в краєвиді. Земля, що досі була основним елементом нашої очевидної ідентичности, набула чимало різних функцій. Вона була місцем, де ми проживали і працювали, де шукали розваги чи товариства інших людей.

Приємний і гарний краєвид став у наших очах економічно продуктивним. Нашим ідеалом стали інженери, бож вони найкраще плянували працю, організували методи й науково визначали завдання.

Ми вже згадували про те, як оця основна зміна в нашому способі думання змінила вигляд краєвиду, створила по містах і селах місця, призначені для все більше й більше спеціялізованого користування і довела до щораз складніших методів добування, передачі й використання різних форм енергії — вугілля, нафти чи електрики. І ледве чи є яканебудь місцевість в ЗСА, де не видно слідів оцих старань здобути енергію.

Найбільше досягнення в підході до творення краєвидів довкілля мали інженери в останніх 50-ти роках. Після закінчення Першої світової війни збудовано потужні греблі, (згадати б тільки греблю в місцевостях Болдер, Боннесвіл, Гренд Кулі), а поруч них створено штучні озера-збірники води, і саме це треба вважати за найзамітніші зміни, які колинебудь людина завела на землі.

Не менше сенсаційним і куди важнішим для суспільства тріюмфом технології була праця Адміністрації Долини Теннесі, що довела до поліпшення річкового судноплавства, створила гідроелектричну енергію, поновила ліси, змодернізувала сільське господарство і підняла життєвий рівень приблизно трьох мільйонів мешканців гір Аппалачія.

Не менше імпозантна була праця уряду для Збереження Землі під час депресії. Найновіші досягнення інженерної філософії — це система міжстейтових магістраль (форма передачі енергії), далекосяжне значення якої не тільки для самого краєвиду, але для нашої цілої культури, ще як слід не оцінене. Технологічне встрявання у закони природи не обмежились тільки самим краєвидом. Рослинні і тваринні генетики винайшли нові продуктивніші і легші форми життя, створили нові породи, змінили складники землі. Але тріюмф технології не проявив себе таким насправді очевидним, як у модерних комерційних фармах Середнього і Далекого Заходу.

Чи ці різні зміни в довкіллі є „завоюванням природи" чи її „знищенням" — це справа погляду. Очевидно, що ґенерація сучасних науковців і технологів більше зробила для перетворення видимих і невидимих рис нашого краєвиду, ніж їхні попередники у минулих сторіччях. Знаменні особливості нового технологічного краєвиду полягають не у величині, а в загальній настанові: замінити індивідуальне відношення до довкілля соціяльним або збірним.

Бо при виникненні нового краєвиду, без уваги на те, чи це стосується енергії чи продукції, вирішальними є такі суспільні потреби як відпочинок, здоров'я, комунікація чи житлова проблема. Ми, тількищо на заранні тих часів, коли громадська влада (діючи, як і завжди, демократично чи якнебудь інакше, згідно з пляном) забезпечить нас місцями відпочинку, засобами охорони здоров'я і родини та допомогою для старших віком.

Минеться давній, індивідуального порядку краєвид (хіба що зберігатимуть його для туристики чи з навчальною метою), а замінить його краєвид добробуту, у своїм масштабі більше корисний, більше упорядкований і продуктивніший, заселений не відокремленими одиницями, але робітниками, менаджерами і „стафом".

ТЕХНОЛОГІЧНІ ПОМИЛКИ

Неминучі помилки були зроблені у творенні цих технологічних добродійних краєвидів, зокрема в односторонньо проведених змінах природного краєвиду. Часто ми діяли марнотратно і небезпечно, а самовпевненість наших техніків і пляновиків була часто недоречна. Ми стали радше споживачами, ніж творцями вартостей краєвиду, а впарі з цим, як і всі споживачі, коли йдеться про запропоновані нам послуги і продукти, ми стали щораз більше попадати в критицизм і недовірливість. Вартості (краєвиду) часто куди кращі, ніж ті, що їх самі могли творити, але вони не мають того основного складника, яким є взаємозв'язок між людиною і довкіллям.

Сучасний екологічно-консерваторський рух є почасти реакцією на нищення довкілля. Це прояв збірного відруху до такого нелюдяного трактування краєвиду, до забруднення, до марнотратства і безоглядної експансії. Мало є загальнопоширених рухів, які почалися дуже скромно, мали швидко такі результати, як саме оцей. Багато боїв жде нас ще у майбутньому, а при цьому, без сумніву, і трохи невдач. Але надто оптимістично було б навіть тепер надіятися на такий краєвид, де забруднення повітря і води значно обмежено, загрозу для людського здоров'я усунено, а природні багатства розумно зужитковуються.

Очевидно, ми можемо розраховувати на більшу стриманість у побудовах гребель і автострад та електростанцій на невідповідних місцях. Ми вже навчилися плянувати. Ми вже навчилися за пляном будувати наші житлові приміщення та оселі, пристосовуючи їх до екологічного і мальовничого тла. Ці поліпшення і зміни, хоч би деякі з них були навіть трохи занадто радикальні, в наступних десятиріччях будуть неправдоподібні, зате наші внуки зможуть добре жити в гармонійному і вигідному довкіллі, про яке нам навіть і не снилось. А все таки ми повинні спитати себе самих, чи екологічний краєвид достатньо бере до уваги індивідуальну волю громадян у новому ладі.

Наші сучасні реформатори краєвиду заохочують кожного з нас здержуватись від засмічування, забруднювання чи нищення, або від надмірної кількости дітей. Багато говоримо про потребу пристосовувати свою дієту, своє житлове приміщення, свою працю і відпочинок до природного ладу, але мало говоримо про сам суспільний лад.

Утопійний краєвид у всій своїй сукупності є нездійснений. Але кожен культурний краєвид початково основується на бажанні кращих взаємовідносин між людьми. В минулому Америки ми створили краєвид, де громадяни могли працювати, бути незалежними й активними. Однак тепер для багатьох серйозних американців здаються важливими не взаємини між людьми, але взаємини між людьми і природним довкіллям. І це дуже важливе. Ми занедбали це в минулому і не сміємо знову цього легковажити.

ЖИТТЯ ОБУМОВЛЕНЕ ДОВКІЛЛЯМ

Відчуваючи свою залежність не від людських чи Божих законів, але від природного довкілля, багато людей турбується майбутнім людського роду, як основної частини природи. Мета існування стає справою біологічного збереження і, щобільше, це образ довкіллям обумовленої істоти, що переслідує громадських пророків-песимістів і втішає та-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЛІТЕРАТРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ У НЮ ЙОРКУ
П'ЯТНИЦЯ, 12 БЕРЕЗНЯ, 1976 Р.

З циклю вечорів на пошану Т. Шевченка:

1) Георгій Майборода: „Тарас Шевченко", — опера в 4-ох картинах;
2) „Заповіт", музика СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА (На грамофонних платівках)

Пояснення музичних творів — СТЕФАНІЯ НАГІРНА і ТЕОДОР ТЕРЕН-ЮСЬКІВ

Початок — год. 7:30 вечора

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ НЮ ЙОРК,

повідомляє, що

в СУБОТУ, дня 13 БЕРЕЗНЯ, 1976 р. в залі УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

при 2-схід, 79 вул., в год. 7-ій веч. відбудеться

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

в якому участь беруть:

письменник ІВАН КЕРНИЦЬКИЙ
співачка ХРИСТЯ КАРПЕВИЧ
співачка ІЯ МАЦЮК-ГРИЦАЙ
ТАРАС М. ГРИЦАЙ

при фортепіяні маестро ЛЕВ СТРУГАЦЬКИЙ, частина програми присвячена світлій пам'яті письменника МИКОЛИ ПОНЕДІЛКА

По закінченні програми товариська гутірка з перекускою. Всіх В. П. Членів Відділу з Родинами і Громадянство, щиросердечно запрошує

УПРАВА ВІДДІЛУ

ДЕ ПРОФУНДІС

(Закінчення зі стор. 2-ої).

шена толерувати їх, хоч ні на мент не перестає переслідувати. Єпископи, які чесно виконують свої душпастирські обов'язки, є тепер в тюрмах, або на засланні в малих ізольованих місцевостях. В столицях обидвох країн, Ковні і Ризі, існують дві маленькі духовні семінарії. В 1969 р. семінарія в Ковні мала 25 студентів, а ризькій дозволено тільки кореспонденційні курси (ст. 213). Героїчна постава населення й значної частини клиру виявилася в численних світлих подвигах, які стали відомі в світі. Напр., збірка підписів під зверненням литовських католиків дала біля двадцяти тисяч і переросла у великий тріюмф.

Євангелицькі й баптистські церкви

З пресових повідомлень та інших джерел знаємо про розквіт євангелицько - баптистських громад на терені цілого СССР. Пропорційно до свого чисельного стану вони належать до найдинамічніших та проявляють виразні тенденції зросту. Різні причини цьому, а одна з них є дуже характеристична: „В 1963 р. одна з рідкісних у СССР соціологічних студій намагалася виявити причини вітальности баптизму прослідженням мешканців Виборгського району в Ленінграді. Досліди виявили, що 25 відсотків дітей у цьому районі були хрещені, а однією з головних причин дотримання таїнства хрещення, батьки подавали, що „хрещення — це є російський звичай" (ст. 222). Іншою дуже цікавою для нас, українців, інформацією є ствердження, що „30 відсотків євангелицьких християн-баптистів у Воронізькій області є українці" (ст. 138). Дослідник проф. Б. Боцюрків доходить до висновку, що цей рух — „найкраще зорганізований і найактивніший зі сучасних протестних рухів в СССР, розвинувся від ранніх 1960-их років серед значно менше численних євангелицьких християн-баптистів" (ст. 66).

Баптистські церковні громади видали з-поміж себе вийнятково морально й інтелектуально міцних діячів, які нераз вікрито протестували проти большевицьких надужить, а „в 1971 р. (створили) своє власне видавництво „Християнин", яке піднялося видавання апелів і періодиків „Ради Церков Євангелицько-Християнських-Баптистів", та видало євангеліє і книжку псальмів" (ст. 69).

Намагання большевицьких органів підкорити баптистських-християн контрольованому державою центрові не дали Москві бажаних результатів. Крім „офіційних" баптистів існують і надалі „неофіційні", які незалежно від органів влади провадять своє релігійне життя.

Молодий професіоналіст

Літом, 1975 р. д-р Павло Т. Омельський відкрив власну канцелярію практики загальної психіятрії, в Центральному Медичному Будинку, в Клівленді, Огайо.

Д-р Павло Т. Омельський, син д-рів Євгена і Люізи Омельських народився 27 серпня 1943 року, в Дрездені, Німеччина. Охрищений в Новому Ульмі, Німеччина, в українській католицькій церкві. Хресним батьком був автор цього допису,

Початкову школу почав в Ульмі, закінчивши її в Ню Йорку, де його батьки зупинилися на коротке перебування, після приїзду з Німеччини. Середню освіту закінчив в Атенсі, Огайо. Університетські студії почав в Атенському університеті, медичні студії закінчив в Колюмбус університеті в 1968 р.

У 1969 р. його покликано до військової служби. Вийшов з війська в ранзі сотника-капітана. Під час військових обов'язків працював в дослідчій лябораторії Еджвуд Арсенал Мериленд та різних станицях збройних сил Америки.

Лікарську практику відбув у шпиталі Маунт Кармен в Колюмбусі та інших шпиталях де займав відповідні пости з психіятрії.

Належить до Українського Лікарського Товариства Північної Америки та різних лікарських товариств в Америці.

Праця д-ра Павла Т. Омельського на тему „Лазер у дерматології" надруковано в журналі українського лікарського товариства „Лікарський Вісник" ч. 2 (57) сторінка 27.

Він завжди був жертвенним на народні цілі, як і його батько д-р Євген Омельський. Два роки тому д-р Павло Т. Омельський пожертвував 800.00 дол. на пресовий фонд українського Пласту в Ню Йорку, в пам'ять своєї улюбленої тети пл. п. Льоні Герасимович, з дому Омельських.

Д-р Павло Т. Омельський є членом НТШ А, 484-го Від. УНСоюзу в Ютиці, Н. Й. та передплатником щоденника „Свободи".

В. Запаранюк

ВЧОРА І СЬОГОДНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

Звивалися потоптані
знамена,
Хиталися підвалини
тюрми,
„Не вмерла ще!" —
Співали ми натхненно,
Співали рано.

Обривав той спів
Багнет, із нами викутої
криці...
Летіли кулі
в марноблудство слів,
І жерла нам дивилися
в зіниці.

Не диво, що власне в ситуації, яка нагадує середину XIX століття, першими, що підняли голос в обороні України, були поети, які, нав'язуючи до великого прикладу Шевченка, своїми творами зуміли зрушити сумління народу, впустити свіжого повітря в тюремну атмосферу, запроваджену в Україні окупантом. Багато з них вибрали тернистий шлях Шевченка і сьогодні коротають свої дні, подібно, як коротав перед сто роками він, в тюрмах і на засланні. Ми сьогодні є свідками подій в Україні, що матимуть вирішальне значення для майбутнього нашої батьківщини івсього нашого народу. Роковини Шевченка повинні послужити чи не найкращою нагодою для всебічного усвідомлення собі сучасної дійсности в Україні, бо ніхто з наших великих творців своєю життєвою настановою, своєю філософією і своєю творчістю та ділами так близько не стоїть нашої доби, як власне Тарас Шевченко.

Разом з Шевченком всі ми можемо повторити його пророчі слова, здійснення яких неминуче:

Буде бите
Царями сіянеє жито!
А люди виростуть.
Умруть
Ще незачатії царята...
І на оновленій землі
Врага не буде,
супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

КРАЇНА КРАСИ І ШРАМІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

ких бегевіористів, як Б. Ф. Скіннер, якого повість „Вальден II" є описом довкільної утопії.

Тільки час покаже нам, хто правий. Проте не можна переочувати одного прояву в останньому півсторіччі — прояву, який у великій мірі зумовлює зовсім нову самосвідомість людини і її відношення до довкілля. Ми маємо на увазі появу штучного і індивідуально контрольованого руху та швидкости, зокрема ж автомобіля і літака. Вони до деякої міри доповнюють нашу цивілізацію. Як автомобіль віддалює нас від наших домів та динамічно зрушує наші міста, сполучаючи віддалені місцевості з зовнішнім світом, так літак зовсім не зміняє краєвиду. Зате він уперше уможливив нам побачити землю і зрозуміти, що добре, а що погане ми зробили для неї.

З нових перспектив ми дивимось на землю, як на наш дім і як на далекий об'єкт, що ним є довкілля, яким ми можемо оперувати з науковою точністю і її виняткову красу любити міцніше, ніж колинебудь. А не менше важне те, що автомобіль і літак показали нам, як посилена швидкість і рух змінюють наше відношення до звичайного краєвиду, а через те перетворюють нас і наш світ. Могутній чар можливости переноситися з місця на місце дозволить нам з часом сподіватися, що наша невідривність від краєвиду і наша ідентифікація з довкіллям є теж мітом. Нарешті ми оволоділи технічними засобами, які дозволяють нам відіграти нову й незвичну ролю сторожів і опікунів землі.

Замісті квітів на могилу незабутнього друга

СВ. П.

ОСИПА СТЕЦУРИ

складають на Пластові видання

Роман і Ольга Мицик	дол. 25.00
Омелян і Емілія Плешкевич	25.00
Д-р Іван Рудавський	50.00

КОМІСІЯ ЛІТЕРАТУРНО-ДОПОМОГОВОГО ФОНДУ ОУП „СЛОВО" ім. МИКОЛИ ПОНЕДІЛКА

СПИСОК Ч. І.

пожертв на ЛДФонд „Слова", замість квітів на могилу сл. п. М. ПОНЕДІЛКА.

По 50.00 дол. склали: Літературний Фонд ім. І. Франка в Чікаґо, Тамара і д-р Євген Варварів, Остап Ґац, ЦК ОДУМ і Філія ОДУМ, Трентон.
По 25.00 дол. Олександра Бражник, Степан Бардигула, д-р Юліян Мовчан, Марта і Остап Тарнавські „Тріо „Соловейки", під мист. керів. проф. Зої Маркович, Ярослав Щербанюк.
По 20.00 дол. ВП. Олександер Воронін, Наталка Гаврилюк, Анатоль Гак, Ольга Семчук (Канада).
По 10.00 дол. ВП. Михайло Островерха, Ірена Пеленська-Пасіка, Петро Постолюк, Марія і Борис Ржепецький, Марія і Іван Смолій, Софія Темницька.
По 5.00 дол. ВП. Любов Дражевська, Анна Коба (з Польщі), Меланка Грабович.

За Комісію ЛДФонду „Слово" ім. М. Понеділка
Григорій Костюк, голова Ів. Керницький, фін. секретар

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

Нашого Незабутнього Мужа і Батька

бл. п.

ІВАНА ФЕДИШИНА

будуть відправлені СЛУЖБИ БОЖІ у ВІВТОРОК 16 березня 1976 р. год. 7:00 рано в Укр. Кат. Церкві Непорочного Зачаття Пресв. Діви Марії в ГЕМТРЕМКУ, Міч.

Год. 8:30 рано в Укр. Кат. Церкві св. о. Николая в ТОРОНТО, Канада.

Год. 8:00 рано в Укр. Кат. Церкві Переображення Господнього в ДЕНВЕР, Кол.

Просимо Родину, Приятелів та Знайомих згадати Покійного в цей день в своїх молитвах.

Дружина — СОФІЯ
Дочка — МАРІЯ з мужем ОСТАПОМ

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ ПАССЕЙК-БЕРҐЕН

Запрошує громадянство і молодь на

ВЕЧІР

В ПОШАНУ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Участь беруть: члени ПЛАСТУ, СУМА, Православної Церкви св. ПОКРОВИ і ансамбль Школи Кобзарського Мистецтва ім. К. Місевича в Ню Йорку із участю співака ЛЕВА РЕЙНАРОВИЧА

НЕДІЛЯ 14-го БЕРЕЗНЯ 1976, год. 6-та веч. в приміщенні УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ 240 HOPE AVE., ПАССЕЙК, Н. ДЖ.

ЛЕОНІД ПЛЮЩ
В ОБОРОНІ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ В СССР

27 березня 1976 р. год. 7-ма веч.

MANHATTAN CENTER, NEW YORK

34-та вулиця між 8-9 Авенями

Виступатимуть ЛЕОНІД ПЛЮЩ, ПАВЕЛ ЛІТВІНОС, СІМАС КУДІРКА, синатор ГЕНРІ ДЖЕКСОН, БАЯРД РАСТЕН, МАЙКЕЛ ГАРРІНГТОН, конґресмен ЕДВАРД КАЧ.

Вступ 3.00 дол.

В НЮ ЙОРКУ квитки можна набувати в крамницях АРКА, ЕКО, СУРМА; в околиці ПАССЕЙК-БЕРҐЕН — п. Я. Петрик, у „Самопомочі" при Укр. Народному Домі Hope Ave. Passaic, або від Комітету Оборони Радянських Політичних В'язнів Ню Йорк
P. O. Box 142 Cooper Station New York, N.Y. 10003, тел. (212) 850-1315

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, ІНК.
ВІДДІЛ НЮАРК

П'ЯТНИЦЯ 12-го БЕРЕЗНЯ 1976 год. 7-ма веч.

ПІВРІЧНИЙ ВИСТУП УЧНІВ

Кляс фортепіяну Д. КАРАНОВИЧ, Т. БОГДАНСЬКОЇ, М. МАЦЬКЕВИЧ
Кл. скрипки Р. ВЕНКЕ

Заля УНДому 140 PROSPECT AVE IRVINGTON, N. J.

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ — ВІДДІЛ УККА

та

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА

влаштовують

в неділю, 14 березня 1976 р., о год. 4 по пол.

в залі Julia Richman High School

67th Street, between First and Second Avenue, NEW YORK, N.Y.

ВЕЛИКИЙ

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

В ПРОГРАМІ:

Відкриття .... Д-р ВОЛОДИМИР САВЧАК
Святочне слово .... Д-р ІГОР СОНЕВИЦЬКИЙ
Хор „ПРОМЕТЕЙ" з Філядельфії .... Диригент МИХАЙЛО ДЛЯБОГА
БАЛЕТНА ШКОЛА Р. ПРИЙМИ-БОГАЧЕВСЬКОЇ

Музичне оформлення і акомпаніямент .... І. СОНЕВИЦЬКИЙ
МАРТА КОКОЛЬСЬКА-МУСІЙЧУК — сопрано, солістка Ню Йорк Сіті Опера
А. ЛОЗИНСЬКИЙ .... Рецитація
Гостинний виступ скрипаля АДРІЯНА БРИТТАНА, професора музики в Теннесі

Квитки в передпродажі АРКА і ЕКО.

Чикаґо й околиця!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

в Чикаґо, Ілл.

повідомляє, що

в п'ятницю, 26 березня 1976 р.

о годині 7-ій вечора

в Союзовому Домі

при 841 N. Western Avenue, CHICAGO, Ill.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

в яких обов'язані взяти участь Члени Окружної Управи, конвенційні Делеґати й Урядовці таких Відділів:

17, 22, 33, 35, 51, 61, 100, 103, 106, 107, 111, 114, 118, 125, 131, 136, 139, 157, 176, 190, 220, 221, 223, 250, 259, 301, 335, 379, 395, 399, 423, 425, 452, 472, 499.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття Зборів й прийняття порядку нарад;
2. Вибір Президії Зборів;
3. Прийняття протоколу останніх Зборів;
4. Затвердження Номінаційної Комісії;
5. Звіт Окружної Управи й Контрольної Комісії;
6. Дискусія над звітами;
7. Уділення абсолюторії Окружній Управі;
8. Вибір Окружної Управи й Контрольної Комісії;
9. Доповідь СТЕПАНА ГАВРИША, гол. організатора УНСоюзу;
10. Запити до представника Союзу;
11. Затвердження пляну праці на 1976 р.;
12. Внески — запити — закриття нарад.

В зборах візьмуть участь:

СТЕПАН ГАВРИШ, головний організатор УНС
МИРОН КУРОПАСЬ, головний радний УНС
АНАТОЛІЙ ДОРОШЕНКО, гол. радний УНС

По Зборах буде ПЕРЕКУСКА.

За Окружну Управу:
Михайло Ольшанський, голова

Володимир Бережан, касир — Осип Панчишин, секретар

З невимовним сумом повідомляємо, що 6-го березня 1976 р. о год. 2:56 по пол. упокоївся в Бозі, по короткій недузі на першій весні життя наш невіджалуваний і ніколи незабутній

Синочок, Братчик, Внучок і Правнучок

БЛ. П.

ДАМ'ЯН АНАТОЛЬ НИЧКА

В безмежному болю

мама — ОЛЕКСАНДРА
тато — БОГДАН
сестрички АРІЯДНА і ДІЯНА
братчик — АНДРІЙ
бабці і дідусі — СОФІЯ й ОЛЕКСАНДЕР Соколишини
ІВАННА й ОЛЕКСАНДЕР Нички
прабабця — МАРІЯ Антонів

Похорон відбувся у вівторок 9 березня 1976 року
Fort Meyers 4804 Bluefish Ct. Florida 33901

Ділимося болючою вісткою з Рідними Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю 5-го березня 1976 р. на 83-му р. життя відійшов у вічність наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідусь

БЛ. П.

МИХАЙЛО ГАРВАНКО

ПАНАХИДА відбулася в понеділок 8-го березня о год. 8-ій вечора в похоронному заведенню John F. Yasik

ПОХОРОН у вівторок 9-го березня о год. 9:30 рано з української католицької церкви св. о. Миколая 800 Lea Blvd Wilmington, Del.

Горем прибиті

дружина — ОЛЬГА
син — МИРОН з дружиною ЛІДІЄЮ
внуки — МАРКО й УЛЯНА
швагрова ОЛЕНА Шатинська з сином БОГДАНОМ і невісткою ЛІДІЄЮ

ЕКЗЕКУТИВА УККА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ду п. Василя Василева, референта збірки у Відділі УККА Ньюарку, Н. Дж.

На внесок мгр Уляни Дячук Екзекутива УККА ухвалила висловити спеціяльне признання Екзекутивному Директорові І. Базаркові та членам Канцелярії УККА за добре переведену працю для збірки УНФонду.

Роковини 22-го січня й інші імпрези

В дальшому І. Базарко звітував про особливо успішне переведення свята Української Незалежности в Пассейку - Кліфтоні, Н. Дж., Олбані, Н. Й., Вашінгтоні, Д. К., Клівленді, О. і Чікаго, Ілл., та про стан відновлення Дому УККА-СУА, який має бути готовий за два тижні. Також згадав про вечір для вшанування померлих діячів УККА — бл. п. Василя Мудрого, д-ра Володимира Калини, Володимира Гірняка та Петра Сагайдачного, як теж про спонзорування концерту Дани і Юрія Мазуркевичів. В справі дому в імені СУА промовляла п-і Христина Навроцька.

Справа приїзду Л. Плюща

Розглянено справу приїзду до Америки Леоніда Плюща та його дружини Тетяни. УККА веде в цій справі постійні консультації з Секретаріятом СКВУ у Торонті. В цій справі звіт доповняли члени УККА в Секретаріяті — Иосип Лисогір, Ігнат Білинський, проф. Богдан Гнатюк і д-р Матвій Стахів.

В ширшій дискусії в цій справі забирали голос д-р В. Душник, проф. Добрянський, І. Базарко, мгр Е. Лозинський, д-р А. Жуковський, п-і Х. Навроцька, д-р Б. Джерович, О. Калиник, проф. І. Вовчук, Л. Футала, мгр І. Винник, Д. Мельник, д-р Марія Квітковська, п. У. Целевич і Д. Григорчук.

Конгрес — пленум і Комісії

Про плян переведення XII Конгресу УККА, — а саме, що Конгрес складатиметься з пленарних сесій та нарад поодиноких комісій, які будуть працювати під час Конгресу — говорив І. Базарко. Дві з тих комісій, а саме Номінаційну та Статутову вибирає Рада Директорів. Статутова Комісія була вже вибрана на попередніх зборах Директорів, а всі інші будуть вибрані на Конгресі. Екзекутива одноголосно прийняла плян Конгресу, — запропонований п. Базарком. Пропозиції на вибір поодиноких Комісій подасть Екзекутива УККА Раді Директорів, що відбуде свою сесію 1-го травня 1976 року. Екзекутива УККА також рішила, що XII Конгрес УККА відбудеться в днях 8, 9, і 10 жовтня 1976 року в готелі „Амерікана" в Ню Йорку.

Справа Церкви, звіти Комісій

Передискутовано також незадовільну відповідь Красєвої Управи Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви у Філядельфії на листа УККА.

З черги здавали звіти голови Комісій УККА, д-р Антін Жуковський та д-р Богдан Гнатюк із праці Комісій для Студій українського життя в ЗСА та Комісії для студій сучасного стану та Прав Людини в Україні. П-і Христина Кульчицька, голова Конференції молодечих організацій при УККА звітувала про збирання колективних петицій в обороні українських політичних в'язнів. П-і Уляна Целевич звітувала про відвідини до Державного Департаменту делегації українських жінок, до якої входили: Лідія Бурачинська, Уляна Целевич та Уляна Дячук, які в супроводі конгресмена Валша з Сиракюз, Н. Й., склали збірник петицій з 6000 підписів в обороні українських політичних в'язнів в СССР.

В часі полудневої перерви відбулася зустріч з Юрієм Мазуркевичем, визначним українським сопраністом. Від імени УККА тепло привітали його Й. Лисогір і І. Базарко. Юрій Мазуркевич щиро дякував за зустріч і за співпрацю у влаштуванню концерту вечором того дня. (До прийняття, що після концерту відбулося в Українському Інституті Америки, причинилися Ген. Консулят Канади і д-р Ростислав та Нана Сочинські).

В пополудневих годинах відбулося засідання Політичної Ради.

У першу річницю смерти сл. п. В. Мандзія

В українській громаді в Йонкерсі, Н. Й. завжди активним її членом був діяч сл. п. Василь Мандзій, котрий помер 6-го березня м. р., проживши 82 рр. Покійний залишив у глибокому смутку дружину Анастасію і родину і приятелів.

Покійний Василь Мандзій був дуже активний у нашій громаді, бо понад 50 літ він був секретарем 8-го Від. УНСоюзу в Йонкерсі.

Покійний був також членом нашого Українського Клюбу і понад 50 літ його головою, аж до 1968 р., а потім ввесь час був заступником голови. Покійний протягом довгих років рівно ж був членом і головою Братства св. Михаїла тут в Йонкерсі. На всіх цих становищах Покійний працював аж до останнього дня свого життя.

Дня 6-го грудня м. р. о год. 7-ій вечора, в Ню Йорку, в Українському Народному Домі відбулося вшанування заслужених союзовців і тоді, вже Покійний Василь Мандзій дістав посмертну грамоту, котру отримала Марія Кульчицька, нова секретарка 8-го Від. УНСоюзу в Йонкерсі.

В першу болючу річницю смерти бл. п. Василя за спокій його душі, була відправлена Служба Божа, в неділю 7-го березня ц. р. о год. 8.30 ранку, в церкві св. Михаїла, в Йонкерсі.

Анастазія Мандзій
Теодор Михаляк

Українці в Ст. Петерсбурґу на телевізійному виступі

У четвер в обідню пору 29-го січня, 1976 р. українська громада в Ст. Петерсбурзі на Флориді мали змогу познайомити глядачів телевізійного каналу ч. 44 з українською музикою, танцями, а найважливіше насвітлити існування української нації як незалежної одиниці. В рамках відзначування святкувань 200-річчя незалежности ЗСА, на щоденній програмі так званій „Джейн енд Джонсон — вар'єте шов", виступають поодинокі національні групи і виповняють час програми тематикою із історії даного народу, та ознайомлюють глядачів із культурою, мистецтвом, етнографією та побутовим життям цього ж народу.

Українська група очолювана Мирославом Сеником і під мистецьким керівництвом Богдана Бемка з успіхом виконала три українські пісні і один народний український танок. Підібрані п. Б. Бемком пісні бездоганно репрезентували українську хорову музику, наскільки це можливо осягнути на протязі десятьох хвилин.

В склад програми входили такі пісні: коляда „Добрий вечір Тобі Пане Господарю", пісня-коломийка і „Рідна мати моя". Коляду і коломийку виконав хор під диригентурою Б. Бемка, а „Рідна мати моя" виконав дует в складі Н. Бучинської і Б. Бемка. З огляду на дуже обмежену величину студіо, а передача відбувалася безпосередньо зі студії на хвилі етеру, український народний танок виконано з участю тільки однієї пари, а саме п-і В. Копинець і Мирослава Сеника. Фортепіяновий супровід належав до відомого українській громаді професора музики Олександра Омельського.

У рамках програми, в точці запити і відповіді згадано про українські писанки і показано одну писанку. В цій самій точці Б. Бемко на запит пані Джейн Джонсон, керівниці програми, щоб дещо розказати про українців, заявив, що українці представляють собою націю з 50 мільйонів населення і етнографічно територію приблизно величини американського стейту Тексас. Також Б. Бемко сказав, що українська сторія, культура, мистецтво, мова тощо, євсопрідні і незаперечні надбанни окремої незалежної нації, якою є українська, яка протягом століть змагалася за свою власну незалежну державу, а в певних періодах часу її мала сьогодні під совєтською окупацією, як теж і поза межами України продовжується боротьба, щоб цю незалежність знову віднови.

Ті, що мали змогу бачити цей виступ, а між українцями Ст. Петерсбургу майже нікого не бракувало, щоб не бачив, дуже позитивно оцінили це скромне експозе своєї громади та горді її живучістю. Це досягнення величне, зокрема тоді, коли взяти до уваги, що хор існує всього тільки чотири місяці, а танцювальна група тільки два.

Ця сама невеличка громада підготовляється до участи у святкуваннях 200 річчя незалежности ЗСА і 100-річчя поселення українців в Америці.

Ці урочистості відбуватимуться в Ст. Петерсбурзі на Флориді 20 і 22-го лютого у найбільшій залі мста, Бей Фронт Сентер.

М. К.

Замість квітів на могилу сл. п. Василя С. Левицького

Замість квітів на могилу редактора, письменника та громадського діяча славної пам'яти Василя Софроновича Левицького пожертвували на Видавничий Фонд Об'єднання Українських Письменників у Канаді „Слово":

50 дол. — М. і Я. Ганкевичі; 40 дол. — Я. і М. Левицькі; по 25 дол. — В. і Я. Верганівські, Д. і Я. Винників, О. і М. Лаптути, В. Левицька, С. і Б. Олександрови, Д. і М. Савки, М. Завадівська; по 20 дол. — К. і В. Бучки, В. Вацик, М. і М. Вігуси, С. і Є. Гурки, А. і П. Іванів, О. і Ю. Карманіни, д-р Кучменда з родиною, Г. і М. Левицькі, М. і М. Логуші, І. Малицька, О. і В. Соколики, І. Тимошенко, Я. Харак, Б. і Я. Чума; по 15 дол. — М. і В. Скорупські, Братство УСС; по 10 дол. — І. Бриґідер, А. і М. Гавриші, Ю. Ганкевич, Л. і І. Дрогомирецькі, О. і Р. Копачі, Н. Косевич, д-р М. і І. Мицики, Л. Палій, Р. Раковський, Т. і М. Репляньскі, С. Трасевич, О. Федейко, О. і П. Ясінські; по 5 дол. — О. і Б. Баранкин, І. Боднарчук, І. Бойко, О. Боднецька, Ю. Вітковецький, М. Гошуляк, М. Івашко, Я. Ломага, М. Маргін, Д. Михайлюк, д-р А. Мостанюк, О. Харина, М. Хархаліс, П. Хархаліс.

Хто хотів би звеличати пам'ять Покійного, просимо посилати пожертви на видавничий фонд „Слова" на адресу: Mrs. Svitlana Hrybinska, 40 Brentwood Rd., North, Toronto, Ont. M8X 2B7.

Балтимор вшанував бенкетом три ювілеї

Балтимор (Б. С.) — Українська громада Балтимору відзначила 200-ліття незалежности ЗСА, 100-ліття українського поселення в Америці та 58-мі роковини проголошення самостійности Української Народної Республіки урочистим бенкетом в неділю, 25 січня 1976 р. Святкування підготовив мерілендський Український Американський Комітет Вшанування 200-ліття Незалежности ЗСА і 100-річчя Українського Поселення в Америці під патронатом місцевого Відділу УККА та при співучасти місцевих організацій. Комітет цей створено ще в 1973 році з ініціативи Відділу УККА і в ньому співпрацює біля двадцять організацій. З цього часу Комітет діяв та готувався до святкувань 1976 року і на його конті є переведення трьох, що раз то успішніших, річних дводенних українських фестивалів на найкращій площі міста. В травні 1975 року Комітет почав ювілейні святкування успішним концертом Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в залі Мерилендського Історичного Товариства.

Цьогорічний Бенкет попереджено Службами Божими і Панахидами за і в наміренні піонерів українського громадського життя в Мериленді. У бенкеті взяло участь біля триста осіб, що репрезентували усі прошарки нашої громади та заповнили залю Ля Фонтейн Руж на північному сході міста. Присутнім був Ген. Штабу УНР ген. хор. Петро Самутин та група комбатантів українських Визвольних Змагань. Присутніми були рівнож біля двадцять запрошених гостей, представників політичного та громадського американського світу та етнічних громад.

Святкування почато внесенням національних прапорів пластунами — юнаками та відспіванням американського гимну Лідією Чумак при фортепіяновому супроводі Іляни Шав'як. Комбатантський та ряд організаційних прапорів уже умішено за головним столом. Після молитви проведеної о. Володимиром Грабцем, святкування відкрив коротким словом та проводив Бенкетом мгр Андрій Чорнодольський, голова Комітету Вшанування 200-ліття Незалежности ЗСА. Одночасно він представив публіці запрошених гостей та представників української громади за головним столом. Стараннями Відділу УККА день 22-го січня 1976 р. проголошено „Днем Української Незалежности" губернатором Мериленду Марвином Манделем, посадником Балтимору Віліямом Д. Шейфером та екзекутивним головою повіту Балтимор Теодором Венетулисом. Саме ці проклямації губернатора і посадника відчитали Христя Поліщук і ст. пл. Юрко Попович. Т. Венетулис відчитав сам свою проклямацію і склав рівнож і привіт, нав'язуючи до своєї власної грецької індетичности, та бажаючи успіхів українцям Мериленду.

Ювілейний привіти почав мерилендський сенатор Глен Бел, згадуючи про заходи в обороні українських політичних в'язнів в СССР.

Подібно говорив і Піт Марудас, репрезентант конгресмена Пола Сарбейнса. Обидва члени американського Конгресу в минулому активно піддержували заходи в обороні людських та національних прав українських політв'язнів — та були одними із спонзорів проєктів резолюцій в тих справах в Конгресі ЗСА. Головну доповідь на бенкеті виголосив д-р Мирон Куропась, недавно іменований спеціяльний дорадник президента Форда в етнічних справах, в якій він вказав на те, що українська громада в ЗСА стоїть фактично на національних позиціях, та на те, що треба дальше працювати разом з іншими етнічними групами за здобуття належного місця серед американської спільноти. Відтак говорив о. Казімір Пугевічіус, екзекутивний директор Католицької Конференції Етнічних Справ та сам особисто литовського походження. Називаючи 58-мі роковини проголошення самостійности УНР солодкогірким святом, та критично оцінюючи цілі сучасного детанту, він вважав, що ЗСА повинні твердо ставати на оборону релігійних, людських та національних прав переслідуваних.

З привітом виступила теж суддя Мері Арабіян, вірменського походження, що її представив залі адвокат Френк Петро. Українську громаду із ювілеями вітали представники ряду етнічних груп особливо тепло В. Меліяновіч від Білоруського Конгресового Комітету, Білоруської Академії Наук і Східньо-Европейської Академічної Асоціяції та д-р Елена Арманас від сильної литовської громади. Від естонської громади виступали Гейно Едерма та Кальйо Попп, від фінської п-во Олкіо та від польської д-р Ян Міньковскі, професор Джонс Гопкінс університету та віцепрезидент Польської Спадщинної Асоціяції Мериленду.

У мистецькій частині програми виступав хор УКЦ св. Михаїла під керівництвом д-ра Дмитра Кострубʼяка та при фортепіяновому супроводі Іляни Шав'як, який виконав „Стань Іавиде" Й. Кишакевича, „Всі язиці" Д. Бортнянського та „Боже Великий, Єдиний" М. Лисенка.

Відзначаючи піонерів української громади Мериленду, мгр Андрій Чорнодольський згадав про їхні осяги та працю таких родин, як: Никули, Мармаші, Малики, Маньовські, Бойки, Жуки, Приймаки, Шульки, Івахові, Пельци, Боднарі, Семенкові, Фалі, Шандровські, Іванєвичі, Писі та інші. Як типового піонера він згадав присутнього в гроні дітей та внуків Теодора Никулу та накреслив його життьовий шлях. Згодом відзначено журналіста місцевого загально знаного щоденника „Сан" п. Ерла Арнетта за його статті, в яких він вірно та з симпатією писав про проблеми і справи етнічних груп, в більшості українських. Відзначення цього журналіста відбулось старанням місцевого Відділу УККА. Відповідного листа та по-мистецьки виконану пропам'ятну таблицю вручив цьому журналістові мгр Степан Басараб.

Заключною точкою була доповідь, по-українському мгр Аскольда Скальського, професора Гагерставн Джуньйор коледжу. Мгр Скальський вказав фактами на дивну та давню м'якість американської політики супроти білого чи червоного московського агресора, що його американський уряд чи індустрія вже не один раз вирятувала з скрутного становища. На думку доповідача, саме в час 58-их роковин проголошення самостійности УНР, треба укр. громаді в ЗСА не вдоволятись лише паперовими проклямаціями то проєктами конгресових резолюцій, але змагати до того, щоб чільні політичні чинники цієї країни, якої громадянами ми усі є, не забували своїх двісітлітніх моральних традицій — та стала на оборону людських, релігійних та національних прав поневолених народів.

Бенкет закінчено після заключного слова мгра Андрія Чорнодольського, в якому він вказав на осяги нашої громади в минулому та взивав до дальшої її розбудови. Співом національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Жалібні сходини пам'яті Олени Лотоцької

11-го січня припав 40-ий день смерти сл. п. Олени Лотоцької і 57-ий Відділ СУА влаштував жалібні сходини для членок і громадянства, щоби вшанувати пам'ять заслуженої основниці, довголітньої голови Союзу Українок Америки та громадської діячки, що дала великий вклад в українське організоване життя української спільноти в Америці, якої ім'я записане золотими літерами серед провідних одиниць української діяспори.

Сходини відкрила голова Відділу Анна Кошикар коротким словом про Покійну та попросила присутніх вшанувати її пам'ять хвилиною мовчанки. Відтак Ксеня Антипів прочитала вірш Оксани Рудакевич „Пані в чорному", який в поетичній формі св. п. Олени Лотоцької, Теодозія Савицька накреслила портрет Покійної як уродженої провідниці, підкреслюючи особливі прикмети цієї великої жінки, що зуміла зорганізувати деколи несвідоме свого українства жіноцтво, про що згадала Покійна, промовляючи востаннє на XVII Конвенції СУА:

„Я плачу з радости, що бачу Вас тут три покоління жінок... Початки були дуже важкі, бо треба було починати від основ. Ось одна жінка, витираючи сльози, просила вияснення: Пані я лемкиня, я приїхала тут як австріячка, а тепер я американка, а Ви мені кажете тепер, що я українка, — скажіть мені пані як тото сталося що я зробилася українка".

На закінчення жалібних сходин Емілія Миколайчук прочитала прощальну промову голови Централі СУА, п. Іванни Рожанковської, вилголошену над домовиною Покійної.

А Олена Лотоцька приязно споглядала на присутніх з її портрету прибраного червоно тканим київським рушником, перев'язаним чорною стрічкою, наче висловлювала вдяку тим, що в цей дуже холодний, зимовий день прийшли її спом'янути.

М. С.

ТАРЗАН, Ч. 7442. Тарзан у святині

Входячи на подвір'я, Тарзан опиняється віч-на-віч із подібними до горилль Опарянцями...

Я прийшов, щоб побачитись із жрекинею Ля!

Його скоро окружують і ведуть до будинку із золотими банями...

...Це святиня бога сонця, в якій проживає жрекиня Ля...

Тарзане! Ти вернувся до мене!